

„AZ EVEZŐ FOGVA VAGYON...”

Levelek a kitelepítésből,
1951–1953

Szerkesztette
Kollai István

Mikecz Péter és Mikecz Péterné Kövér Katalin,
valamint családtagjaik
1951 és 1953 közötti levelezése
és a kitelepítéssel kapcsolatos
egyéb dokumentumok

A kötetben szereplő családi fényképek
és a képaláírások forrása
Mikecz Péter fényképalbuma

© *Kollai István, 2024*

Kamut, 1951. július 27.
csak 30-án tudtuk feladni

Édes, drága Anyafej!

Most kaptuk meg Susy levelét, melyben írja, hogy voltál nála, és nagyon deprimált vagy. Rettenetesen sajnálalak benneteket, nem is tudod elképzelni, milyen rossz érzés, hogy az ember meg sem mozdulhat innen, hogy meglátogasson benneteket.

Édes Anya, nagyon rossz, hogy nem jössz le, de ne is gyere, inkább tedd félre azt a pénzt, hátha nagy szükséged lesz még rá. Csak írd meg egyszer, nem tudok rólatok semmit. Apuka írt egy lapot, és állítólag egy levélnek is kell tőle jönni, de azt még nem kaptuk meg!

Péternek egy hatalmas furunkurus keletkezett a jobb bokája fölött. Borzasztó rosszul néz ki a lába, teljesen megdagadt a lábfeje. Nem is tudom, hogy miért dagadt meg ennyire. Ettől eltekintve elég jól vagyunk. Reménykedve várjuk az áttelepítésünket.

Eszti nénit végképp nem szeretem. Nincs olyan nap, hogy valamit kölcsön ne kérjen, ezzel szemben, ha dolgozunk neki, semmit sem fizet. Nem mutatom, hogy nem szeretem, nehogy megvonja tőlünk a kegyeit.

Vasárnaponként bridgelünk a legközelebbi szomszédainkkal, 35 perc!, és a legtávolabbi szomszédainkkal, akik nagyon kedves és önfeláldozó egyének, hogy olyan messziről ide vándorolnak.

A közeli szomszédok Mátéfy huszár ezredes, felesége és leánya. A szülők nem kártyáznak, csak sápítóznak szegények, leányuk kb. 32 éves elvált asszony, ő is mindig zokog, hogy megszokott „jól szituált” polgári környezetből kikerült. Péter állítólag onnan veszi észre, hogy jön, hogy könnyű huzat keletkezik, mert Lali sóhajt.

A távoli szomszédaink Brandték. Ők csak két hete vannak Kamuton, mivel megszöktek Pestről, saját költségükön kellett lejönniük. A papa Békés megye főispánja volt, egyelőre agyvérzéssel fekszik Pesten. Csak a mama, leánya, Judit és annak 6 éves lánya vannak itt. A leány, ill. asszony 24 éves, és nagyon helyes úrilány. Múlt héten voltunk náluk. Reggel indultunk, délben érkeztünk. Végül ott is aludtunk, mert olyan nagy vihar kerekedett, hogy elmosta az utat.

Közvetlen mellettünk laknak Vásárhelyiek (képviselő, földbirtokos). Fiuk, Miklós a bridge-klub oszlopos tagja. Alig várjuk a vasárnap délutánt, hogy összejöhes-sünk. Most fő a fejem, mert az egész társaság átrándul hozzánk vasárnap egész napra, sőt Károly bácsi hoz-zácsapott még egy Majthényi nevű urat. Mindezt titok-ban kell csinálnunk, mert a többiek is mind éheznek egy kis bridge-re, és félünk, hogy a nagy tömeget a tisztelt Tanács nem veszi jó néven.

Dolgozni még mindig nem kell, nem is akarunk, mert attól félünk, hogy ha munkánk van, nem engednek el innen. Koszt szempontjából hol nagyon jól, hol nagyon rosszul élünk. Néha egy hétig nem megy be senki Békésre, ilyenkor nincs tejfölünk, tojás stb.

július 28.

Néha még zöldséget sem lehet kapni. Nagy fejtörés-be kerül egy ebéd elkészítése. Nem akarok sem lisztet, sem zsírt használni. Csináltam egyszer a tök belsejéből tökvelőt. Nem lehet ráfogni, hogy valami remek volt.

Károly bácsinak az a szokása, hogy ha én azt mon-dom egy ételre, hogy nem jó, akkor ő elrontja a gyom-rát. Ez nagyon jó tulajdonsága, mert így minden ehe-tetlen aludttejlet megetetek vele, és dicsérem, hogy hiába tejet csak tanyán lehet igazán jól altatni.

Szóval a tökvelőtől elrontotta a gyomrát, amit mel-lesleg nem csodálok. Most meggyógyult, mert tegnapi rakott tök volt ebédre, 1 sor krumpli, 1 sor tökvelő, 1 sor főtt tök. Az állaga kicsit vastag volt, de tökvelőtől gyógyul a magyar.

Hogy Nagymama unokája vagyok, azt bizonyítottam azzal, hogy szenvedélyesen gyártom a palacsintákat. Első alkalommal nem volt a palacsinták között egy darab sem, amelyik ne lett volna gombóccá összeragadva. Dühös is voltam annyira, hogy emberek, állatok fedezéket kerestek a tanyán, csak Péter tartott ki mellett hősiesen, és vigasztalt a legsötétebb palacsintasütés órájában. Másodszorra már remekül sikerült. Péter a levegőben forgatta a palacsintákat, selejtmentesen!

Állatállományunk rohamosan szaporodik. Egyelőre van 1 db kiskakas, 3 db 4 hetes macska és 1 db 5 napos kutyus. A kiskakas Károly bácsi barátja, sülvérfőve együtt vannak. Károly bácsi úgy hizlalja, hogy majd kipukkan. A kismacsák közül kettő csak véletlenül az enyém. Ezek a szadista háziak lusták voltak kiskorukban őket megölni. Most már olyan helyes a három kiscica, hogy nincs szíve az embernek őket elemészteni. Mintha dróton rángatnák őket, teljesen egyformán mozognak.

A kutyusnak az a története, hogy a háziasszonyunk elajándékozta Pufit, egy borzasztó csúnya, vékony, csikasz kutyát. Pufi egyik nap még soványabban tért vissza, mint ahogy elment. Borzasztóan félt mindenkitől, az ember csak ránézett, és máris lelapult a földre, vinnyogott, zokogott, de olyan vékony volt, mint egy macska. Ez lényeges az elbeszélés csattanójánál. Van itt egy Zsófi nevű hajadon, 57 éves „mániás”. Zsófi időnként megjelenik a kamuti tanyákon, és kopott ruháért, pár fillérért lovat vakar, gyűjt, és szórakoztatja a gazdákat. Csúnyább, mint a mesebeli boszorkány, olyan a lába, mint a cirkuszi bohócé, nemcsak elől van lábfeje, de a sarka is olyan, mint egy lábfej. Az a rögeszméje, hogy menyasszony. Hord egy gyönyörű

karikagyűrűt. Eljegyzési ruhát varr férfinadrágból, amelyről különböző színű rongyok lógnak dekorációképpen. Szétszedtük a napraforgókupacot Zsófi intése ellenére, aki „hívő lélek Csipke Ferkó vasvilla” morgással védett helyre húzódott. A napraforgóban egy kiskutyus vinnyogott, mert a nagy mázskálásban beszorult szegény, még teljesen vak, de olyan szép kövér és nagy, hogy csoda! El sem tudtuk képzelni, ki kutyája, Pufira nem is gyanakodtunk, mert a haszontalan egész napra Békésre utazott. Puszi³² olyan boldog volt, hogy talált egy kutyust! Megpróbálta a Buksival szoptatni, de kiderült, hogy Buksi egy legényember. Sóvár szemekkel szemlélte a kutyust. Hol kezdjen bele? Fülénél vagy a farkánál. Az újszülött közben ordított, ahogy a torkán kifért. A macskának is felkínáltuk, de haszontalan. Vissza kellett tenni a helyére. Este aztán megérkezett Pufi, és bevonult a napraforgószár közé. Minden kiderült, most Pufit ünnepli ország-világ, hogy ilyen diszkréten szülte meg egyetlen gyermekét. Pétert alig lehetett elcsalogatni a „gyermekágytól”, egész nap ott csodálkozik. Ezzel szemben Zsófi még most sem mer odamenni. Azt állítja, hogy én bátor vagyok, de ez nem csoda, asszony nál ez más, de az olyan védtelen leányzó, mint ő, mindennek ki van téve. Elhiszem, hogy neki gyereke lenne attól is, ha Csipke Ferkó hozzányúl? Csak az ujjával. Hogy ezt be is bizonyítsa, megmutatja, mennyire vérzik a lába. Egy kis gally megkarcolta, és ettől lesz a gyerek! Zsófi az egyetlen szórakozásunk. Este mindenki beszámol, mit hallott tőle. Köteteket lehetne írni róla, mert reggel 4-től este 10-ig be nem áll a szája.

³² Mikecz Péter.

Puszika lába egyre dagadtabb. Nagyon fáj szegénynek, már egész kicsire húzódott össze a furunkurus, de még mindig nem jött ki. Károly bácsi a fentiek hatása alatt megbetegedett, jobb lábán a kisujja fáj. Vattával és hintőporral ajnározza, hashajtót még nem vett be.

Nagyon kellene már takarítani, vasalni, de olyan jó nektek levelet írni, olyan, mintha beszélgetnénk. Szegény Anya! Neked meg nehéz lesz elolvasni.

Susy írta, hogy Szozika állása a MÁV-nál nem sikerült. Nagyon sajnálom szegényt! Most hol próbálkozik?

Tegnap kaptunk csomagot Mikecz Kálmán bácsiéktól.³³ Kalács, cigaretta, kávé volt benne.

A XI. kerületi református egyház 100.- Ft-ot küldött, és az ottani tiszteletes szép levelet írt, melyet a 91. zsolttár vigasztaló szavaival zárt. Persze nem tudtuk, melyik az a zsolttár.³⁴

Édes Anyu, ne szomorkodj! Hidd el, olyan vicces grimaszokat vágok vigasztalásodra, hogy bocsánat, de röhögőgörcsöt kapnál, ha látnád. Mással sajnós

³³ Mikecz Kálmán a kitelepített Mikecz Károly testvére. Míg az utóbbi – a korban kevésbé szokványos módon – a London School of Economicson tanult pénzügyi ismereteket, és bankár lett belőle, Kálmán katonának állt. Az első világháborút főként az orosz fronton töltötte, ahol megsérült. A második világháborúban huszárparancsnokként vezényelték ki a keleti hadszíntérre. A hadtörténetírás úgy tartja számon, hogy ő vezette a Magyar Királyi Honvédség utolsó sikeres huszárrohamát, egy német zászlóaljat kimentve a szovjet támadásból. 1943-ban ezredessé léptették elő. 1945–1948 között hadifogoly volt, majd nyugdíját megvonták, segédmunkásként dolgozott. A rendszerváltás után rehabilitálták, ma Nyíregyházán katonai kollégium viseli a nevét.

³⁴ Károlyi Gáspár fordításában a zsolttár vonatkozó sorai: „Aki a Felégesnek rejtekében lakozik, a Mindenhatónak árnyékában nyugoszik az. Azt mondom az Úrnak: Én oltalmam, váram, Istenem ő benne bízom! [...] Mert az ő angyalainak parancsolt felőled, hogy őrizzenek téged minden útadban. Kézen hordoznak téged, hogy meg ne üssed lábadat a kőbe” stb.

nemigen tudlak vigasztalni, hacsak Manyi néni nyílt levelezőlapjából nem idéznék, de az életveszélyes lenne.

Nagyon sok szeretettel csókolok mindenkit,
kezedet csókolja

Kati

A könyv megjelenését
a Nemzeti Kulturális Alap támogatta

Nemzeti
Kulturális
Alap

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.

www.magveto.hu
www.facebook.com/magveto
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Nyomta és kötötte a Generál Nyomda Kft., 2024-ben
6728 Szeged, Kollégiumi út 11/H
www.generálnyomda.hu

Felelős szerkesztő Schmal Alexandra
Korrektor Balogh Emerencia
A kötetet Pintér József tervezte
Műszaki vezető Takács Klári
Kiadványszám 9339
Kner Antikva betűtípusból szedve
ISBN 978-963-14-4461-2
ISSN 0324-797X